

Hemşirelik Öğrencilerinin Cinsel Mitlere İnanma Durumları ve Etkileyen Faktörler

Nursing Students' Belief in Sexual Myths and Affecting Factors

Hatice GÜDÜL ÖZ¹ Gülşen Ak SÖZER¹ Hatice BALCI YANGIN¹

¹Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Antalya, TÜRKİYE
Geliş tarihi/ Date of receipt: 27/05/2020 **Kabul tarihi/ Date of acceptance:** 19/07/2020
© Ordu University Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, TURKEY, **Published online** 30/09/2020

ÖZ

Amaç: Araştırma hemşirelik öğrencilerinin cinsel mitlere inanma durumları ve etkileyen faktörlerin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı tipteki araştırma 2018-2019 eğitim-öğretim yılında bir hemşirelik fakültesinde araştırmaya katılmayı gönüllü kabul eden 475 öğrenci ile yürütülmüştür. Veriler, “Veri Toplama Formu” ve “Cinsel Mitler Ölçeği” kullanılarak toplanmıştır. Araştırmadan elde edilen verilerin değerlendirilmesinde; yüzde, ortalama, bağımsız gruplar için t testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır.

Bulgular: Öğrencilerin çoğunluğu (%75.4) cinsel sağlık eğitimi almadığını ve yarısından fazlası (%51.4) klinikte cinsel sağlığı değerlendirmediklerini belirtmiştir. Cinsel sağlığı değerlendirmeme nedenlerini; cinsel sağlık bakım verebilecek bilgisinin olmadığını düşünme (%57.8), cinsel sağlık bakımı vermekten utanma (%56.1) ve hastanın ciddiye almayacağını düşünme (%29.9) olarak ifade etmişlerdir. Öğrencilerin toplam cinsel mit puan ortalaması 56.77±17.8’dir. Öğrencilerin tanıtıcı özellikleri ile toplam cinsel mit puanları arasında anlamlı bir farklılık saptanmıştır (p<0.05).

Sonuç: Erkek öğrencilerin cinsel mit puanları kadın öğrencilerden yüksektir. Cinsel sağlık eğitimi alma durumları ile cinsel mit puanları arasında anlamlı fark vardır. Birinci sınıf öğrencilerinin cinsel mit puanlarının son sınıf öğrencilerden düşük bulunması çalışmanın çarpıcı bir sonucudur.

Anahtar Kelimeler: Cinsel mit, hemşirelik, öğrenci

ABSTRACT

Objective: The research was carried out to determine the beliefs of nursing students in sexual myths and the factors affecting them.

Methods: The descriptive study was carried out with 475 students who accepted to participate in the research in a nursing faculty in the 2018-2019 academic year. The data were collected using "Data Collection Form" and "Sexual Myths Scale". In the evaluation of the data obtained from the research; percentage, average, t test and one-way analysis of variance (ANOVA) were used for independent groups.

Results: The majority of students (75.4%) stated that they didn't receive sexual health education and more than half (51.4%) stated that they didn't evaluate sexual health in the clinic. Reasons for not evaluating sexual health; they stated that they didn't have the knowledge to provide sexual health care (57.8%), being ashamed of providing sexual health care (56.1%) and thinking that the patient wouldn't take it seriously (29.9%). Students' sexual myth score average is 56.77±17.8. There was statistically significant difference between the students' sexual myth score average and their descriptive characteristics (p<0.05).

Conclusion: Sexual myth scores of male students were higher than female students. There is a significant difference between sexual health education status and sexual myth scores. The striking result of the study is that the first year students' sexual myth scores are lower than the senior students.

Keywords: Nursing, student, sexual myth

ORCID IDs of the authors: HGÖ: 0000-0001-7300-5126, GAS: 0000-0002-8300-6269, HBY: 0000-0002-2827-1481

Sorumlu yazar/Corresponding author: Doç. Dr. Hatice Balcı Yangın

Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Antalya, TÜRKİYE

e-posta/e-mail: bhatice@akdeniz.edu.tr

Atıf/Citation: GÜDÜL ÖZ H, AK SÖZER GÜLŞEN, BALCI YANGIN H. (2020). Hemşirelik öğrencilerinin cinsel mitlere inanma durumları ve etkileyen faktörler. Ordu Üniversitesi Hemşirelik Çalışmaları Dergisi, 3(2), 136-145.

DOI: 10.38108/ouhcd.743376

Giriş

İnsanlığın var oluşundan beri farklı tanım ve algılamalarla var olan cinsellik, çağlar boyunca önemini kaybetmeden günümüze kadar araştırılmaya devam etmiştir. Cinsellik bireyin kişisel varlığını sürdürmesi için yaşamsal bir öneme sahip olmamasına rağmen, yaşam kalitesinin oluşturulmasında dinamik ve önemli bir alandır. Cinsellik, bireyin varlığını, duygularını, kişiler arası ilişkilerini, benlik ve beden algısını etkileyen tutum, inanç, değer ve davranışlar olarak ifade edilen kişisel bir kavramdır (Greenberg ve ark., 2017). Bireyin aile yapısı, eğitim düzeyi, dini, yakın sosyal çevresi ve kültürü cinsel tutum ve davranışlarının şekillenmesinde rol oynar. Ancak bireyin içinde yaşadığı kültürel yapı ve toplumun cinsellik konusundaki bakış açısı cinsel davranışların gelişmesinde en önemli unsurdur. Bazı toplumlar cinselliği bastırırken, bazıları kısıtlayabilir ya da açık ifadelerle konuşulmasını destekleyebilir (Greenberg ve ark., 2017; Poroy, 2010). Toplumların zaman içinde oluşturdukları kalıp düşünceler ve inanışlar, hemşirelik öğrencilerinin, cinsel bakım vermede tutum ve inanışları üzerinde etkilidir.

Cinsellikle ilgili konularda doğru olduğu düşünülen, abartılı ve bilimsel bir gerçeğe dayanmayan, cinsellikle ilgili yanlış ve kalıplaşmış yargılar “cinsel mit” olarak tanımlanmaktadır (Oğur ve ark., 2016; Yılmaz ve Karataş, 2018). Farklı kültür ve toplumlarda da önemli benzerlikler gösteren cinsel mitler toplumda kabul görmektedir. Cinsel mitler bireylerin ailede ve toplum içerisinde cinsel konularda konuşamamaları, tartışamamaları ve sorunlarını ifade edememelerine neden olur. Yapılan çalışmalar bireylerin değer, tutum ve inançlarının davranışlarını etkilediğini göstermektedir (Hill ve ark., 2019; Kaya ve Boz, 2017). Bütüncül bakım vermesi beklenen hemşireler, bireylerin cinsel sorunlarının ortadan kaldırılmasında ya da sorunlar meydana gelmeden önlenmesinde uygun tutum ve davranışlarla yaklaşabilmelidir (Evans, 2013). Hemşirelik öğrencileri ile yapılan bir çalışmada öğrencilerin cinsel sağlık bilgi

düzeylerinin tatmin edici düzeyde olmasına rağmen, öğrencilerin uygulamadaki sorunlara yönelik aktif bir rol üstlenmekte tereddüt ettikleri ve bundan dolayı ilgili faaliyetlere katılmalarının zayıf olduğu bulunmuştur. Yaklaşımın nedenleri arasında endişe hissi, hemşirelerin ve öğrenci arkadaşlarının olumsuz tepki vereceğini düşünme ve utanma duygusundan kaynaklandığı bulunmuştur (Kong ve ark., 2009). Bundan dolayı hemşirelik öğrencileri yeterli cinsel bilgi ve beceriye sahip olsalar da cinsellikle ilgili pozitif tutum sergileyebilmeleri için cinsel mitlerinin farkında olması ve bunlardan kurtulmaları, cinsel bilgilerini uygun, anlaşılabilir ve ikna edici bir şekilde bireye aktarması gerekir (Huang ve ark., 2013a; Sung ve Lin, 2013). Algılanan bilgi ve rahatlık düzeyi, hemşirelerin cinsel sağlık değerlendirmelerini uygulamalarına dahil etme istekliliğinin kilit göstergeleridir (Sung ve ark., 2015; Yılmaz ve Karataş, 2018). Yapılan çalışmalar da; hemşirelik öğrencilerinin hastalara cinsel sağlıkla ilgili endişeleri hakkında sorular sormayı ya da danışmanlığa ihtiyaç duyanlara eğitim vermeyi ihmal etme eğilimde olduğunu göstermiştir (Huang ve ark., 2013a; Sung ve Lin, 2013; Sung ve ark., 2015). Cinsel sağlığın ihmal edilmesi ve yeterli danışmanlık sunulmaması biyopsikososyal probleme neden olmaktadır.

Ford ve arkadaşları (2013) cinsel sağlık bakımının hastalar için en iyi sonucunun hemşireler tarafından sağlık hizmetinin rutin bir parçası olarak görülmesi ile elde edileceğini açıklarlar (Ford ve ark., 2013). Ayrıca hemşireler cinsel sağlığın geliştirilmesinde ve yaşam kalitesinin artırılmasında önemli bir unsur olarak görülmektedir (Royal College of Nursing, 2020). Ancak hemşireler, cinsel mitlerinin üstesinden gelmedikçe ve cinsel sağlık konusunu uygun ve hassas bir şekilde ortaya çıkarmak için gerekli becerilere sahip olmadıkça, hastaların cinsel gereksinimleri örtülü kalacaktır (Huang ve ark., 2013a; Sung ve ark., 2015). Hemşirelik öğrencilerinin hastalarına cinsellik konusunda danışmanlık yapabilmeleri için bu konudaki düşüncelerinin ve etkileyen faktörlerin bilinmesi

gerekmektedir. Bu araştırma, hemşirelik öğrencilerinin cinsel mitlere inanma durumları ve etkileyen faktörlerin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Yöntem

Tanımlayıcı tipte olan araştırmanın evrenini Türkiye'nin güneyinde bir Hemşirelik Fakültesinde 2018-2019 akademik yılı bahar döneminde öğrenim gören 874 hemşirelik bölümü öğrencisi oluşturmuştur. Veriler 7-21 Mayıs arasında öğrencilerin uygun oldukları bir süreçte yüz yüze görüşme tekniği ile toplanmıştır. Evrenden örneklem seçimine gidilmemiş, araştırmanın uygulama günlerinde okulda olan ve araştırma ile ilgili olarak bilgilendirildikten sonra araştırmaya katılmayı kabul eden 475 öğrenci araştırma kapsamına alınmıştır. Araştırmanın katılım oranı %54.3 olarak hesaplanmıştır.

Verilerin Toplanması

Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından literatür doğrultusunda hazırlanan veri toplama formu kullanılmıştır (Bal ve Şahiner, 2015; Huang ve ark., 2013a; Sung ve Lin, 2013; Sung ve ark., 2015).

Cinsel Mitler Ölçeği: Gölbaşı ve ark. (2016) tarafından geliştirilerek geçerliliği ve güvenilirliği yapılmış olan ölçeğin cronbach's alpha değeri Gölbaşı ve arkadaşlarının araştırmasında 0.91 ve bu araştırmada 0.92 olarak bulunmuştur. Ölçek 28 maddeden oluşmakta ve cinsel yönelim (1-5. madde), toplumsal cinsiyet (6-11. madde), yaş ve cinsiyet (12-15. madde), cinsel davranış (16-18. madde), mastürbasyon (19-20. madde), cinsel şiddet (21-24. madde), cinsel ilişki (25-26. madde) ve cinsel memnuniyet (27-28. madde) olmak üzere 8 alt boyutu bulunmaktadır. Katılımcılar her madde için beşli likert tipi skalada işaretleme yapmaktadır. Ölçekten alınabilecek toplam puan 28-140 arasında değişebilmektedir. Alt boyutlara ait maddeler toplanarak her bir alt boyuta ait puan belirlenir. Ölçeğin kesme noktası olmayıp, alınan puanın yüksek olması sahip olunan

cinsel mitlerin de yüksek olduğunu göstermektedir.

Verilerin Analizi

Araştırma verilerinin değerlendirilmesinde SPSS 23.0 istatistik analiz programı kullanılmıştır. Tanımlayıcı istatistikler sayı, yüzde, ortalama ve standart sapma ile değerlendirilmiştir. Verilerin normal dağılıma uyup uymadığı Kolmogorov Smirnov analizi ile belirlenmiştir. Hemşirelik öğrencilerinin tanıtıcı özellikleri ile cinsel mit ölçeğinin karşılaştırılmasında bağımsız gruplar için t testi (independent samples t test) ve tek yönlü varyans analizi (one way ANOVA) kullanılmıştır. İki den fazla gruplarda farklılığın kaynaklandığı grup Bonferroni testi ile incelenmiştir. Anlamlılık değeri $p < 0.05$ olarak alınmıştır.

Bulgular

Araştırmaya katılan 475 öğrencinin %72.6 (n=345) kadın ve %27.4 (n=130) ise erkektir. Öğrencilerin sırasıyla %29.7'si birinci, %23.4'ü ikinci, %24.6'sı üçüncü ve %22.3'ü dördüncü sınıfta öğrenim görmektedir. Öğrencilerin %85.9'u çekirdek ailede ve %46.1'i ilde yaşamaktadır. Örneklem grubunun anne (%58.7) ve baba (%38.7) eğitimi ilköğretim düzeyindedir. Öğrencilerin %75.8'inin cinsel sağlık eğitimi almadığı, %51.4'ü klinikte cinsel sağlığı değerlendirmedini belirtmiştir. Cinsel sağlığı değerlendirmeme nedenleri olarak sırasıyla %57.8'i cinsel sağlık bakımı verebilecek bilgisinin olmadığını, %56.1'i cinsel sağlık bakımı vermektan utandığını ve %29.9'u hastanın ciddiye almayacağını düşündüğünden kaynaklandığını ifade etmişlerdir.

Araştırmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin toplam cinsel mitler puan ortalaması 56.77 ± 17.8 'dir. Cinsel mitler ölçeği toplumsal cinsiyet alt boyut 10.38 ± 4.79 , yaş ve cinsellik alt boyut 7.65 ± 3.16 , cinsel davranış alt boyut 5.00 ± 2.46 , mastürbasyon alt boyut 4.73 ± 2.19 , cinsel ilişki alt boyut 4.78 ± 2.03 , cinsel memnuniyet alt boyut 4.57 ± 1.92 , cinsel şiddet alt boyut 6.62 ± 2.74 , cinsel yönelim alt boyut 12.98 ± 5.29 'dir.

Tablo 1. Öğrencilerin Tanıtıcı Özelliklerinin Dağılımı (n=475)

Tanıtıcı Özellikler	n	%
Yaş		
18-20	240	50.5
21-25	235	49.5
Cinsiyet		
Kadın	345	72.6
Erkek	130	27.4
Sınıf		
Lisans 1	141	29.7
Lisans 2	111	23.4
Lisans 3	117	24.6
Lisans 4	106	22.3
Aile tipi		
Çekirdek	408	85.9
Geniş	67	14.1
En uzun süre yaşanan yerleşim birimi		
Köy	91	19.2
İlçe	165	34.7
İl	219	46.1
Anne eğitim durumu		
İlköğretim	279	58.7
Ortaokul	91	19.2
Lise	77	16.2
Üniversite	28	5.9
Baba eğitim durumu		
İlköğretim	184	38.7
Ortaokul	125	26.3
Lise	114	24.0
Üniversite	52	11.0
Cinsel sağlık eğitimi alma durumu		
Evet	115	24.2
Hayır	360	75.8
Klinikte cinsel sağlığı değerlendirme durumu		
Hayır	244	51.4
Bazen	122	25.7
Çoğunlukla	72	15.2
Her zaman	37	7.8
Klinikte cinsel sağlığı değerlendirememenedenleri (n=244)		
Cinsel sağlık bilgisinin yetersiz olduğunu düşünme	141	57.8
Cinsel sağlık bakımından utanma	137	56.1
Hastanın ciddiye almayacağını düşünme	73	29.9
Hastanın yaşlı olması	65	26.6
Hastanın karşı cins olması	63	25.8
Hastanın bekar olması	23	9.4
Sorumluluğu olmadığını düşünme	15	6.1

Tablo 2. Cinsel Mitler Ölçeğinden Alınan Puan Ortalamalarının Dağılımı

Cinsel Mitler Ölçeği	X±SS	Min.	Max.
Toplumsal cinsiyet	10.38±4.79	6.00	30.00
Yaş ve cinsellik	7.65±3.16	4.00	20.00
Cinsel davranış	5.00±2.46	3.00	15.00
Mastürbasyon	4.73±2.19	2.00	10.00
Cinsel ilişki	4.78±2.03	2.00	10.00
Cinsel memnuniyet	4.57±1.92	2.00	10.00
Cinsel şiddet	6.62±2.74	4.00	18.00
Cinsel yönelim	12.98±5.29	5.00	25.00
Toplam	56.77±17.8	28.00	110.00

Öğrencilerin cinsiyetleri, aile tipi, cinsel eğitim alma durumu, cinsel bilgisinin yeterli olmadığını düşünme ve cinsel bakım vermektan utanma durumları ile toplam cinsel mitler puan ortalamaları bakımından aralarında anlamlı farklılık bulunmuştur ($p<0.05$). Araştırmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin sınıf düzeylerine göre cinsel mitler toplam puan ortalamasının anlamlı düzeyde farklı olduğu bulunmuştur ($p<0.05$). Farkın hangi gruplar arasında anlamlı olduğunu tespit etmek amacıyla yapılan Bonferroni testine göre; 1. sınıf ile 2. sınıf arasında anlamlı fark saptanmıştır ($p<0.012$). Anne eğitim düzeyi ile toplam cinsel mitler puanları arasında anlamlı fark saptanmış ($p<0.05$), yapılan Bonferroni testine göre; ilköğretim ve lise düzeyi anne eğitimi olan hemşirelik öğrencilerinin toplam cinsel mitler ölçeği puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<0.009$). Hemşirelik öğrencilerinin klinikte cinsel sağlığı değerlendirme durumları ile toplam cinsel mitler puan ortalamaları arasında anlamlı farklılık vardır ($p<0.05$).

Bonferroni testine göre; klinikte cinsel değerlendirme durumuna “hayır” yanıtı veren öğrenciler ile “çoğunlukla” ve “her zaman”

yanıtı veren öğrencilerin toplam cinsel mit puanları anlamlı derecede yüksek olduğu bulunmuştur (sırasıyla; $p<0.000$, $p<0.002$) (Tablo 3).

Tablo 3. Öğrencilerin Tanıtıcı Özellikleri ile Cinsel Mitler Ölçeği Puan Ortalamasının Dağılımı (n=475)

Tanıtıcı Özellikler	Kategori	n	Cinsel Mitler Ölçeği			Grup İçi Karşılaştırma
			X±SS	Min.	Max.	
¹ Cinsiyet	Kadın	345	52.35±15.44	28.00	110.00	
	Erkek	130	68.49±18.71	28.00	110.00	
Test ve p değeri				t=-8.768		
				p=.000		
² Sınıf	1.Sınıf ^a	141	53.45±16.6	28.00	97.00	a-b p<0.012
	2.Sınıf ^b	111	60.47±16.4	28.00	97.00	
	3.Sınıf ^c	117	55.82±19.5	28.00	109.00	
	4.Sınıf ^d	106	58.36±18.4	28.00	110.00	
Test ve p değeri				F=3.65		
				p=0.013		
¹ Aile tipi	Çekirdek Aile	408	55.52±17.72	28.00	110.00	
	Geniş Aile	67	64.40±17.17	30	95	
Test ve p değeri				t=-3.815		
				p=.000		
² Anne eğitimi	İlköğretim ^a	279	58.87±18.34	28.00	110.00	a-c p<0.009*
	Ortaokul ^b	91	55.62±16.55	28.00	97.00	
	Lise ^c	77	51.58±17.15	28.00	108.00	
	Üniversite ^d	28	54.17±17.08	28.00	94.00	
Test ve p değeri				F=3.82		
				p=.010		
¹ Cinsel sağlık eğitimi alma	Hayır	360	58.00±18.63	28.00	110.00	
	Evet	115	52.93±14.80	28.00	97.00	
Test ve p değeri				t=2.987		
				p=.003		
² Klinikte cinsel sağlığı değerlendirme durumu	Hayır ^a	244	60.27±18.14	28.00	109.00	a-c p<0.000*
	Bazen ^b	122	55.88±18.30	28.00	110.00	
	Çoğunlukla ^c	72	50.47±14.45	28.00	86.00	
	Her zaman ^d	37	48.91±15.09	28.00	97.00	
Test ve p değeri				F=8.98		
				p=0.000		
¹ Cinsel bilgisinin yeterli olmadığını düşünme	Hayır	104	63.17±19.53	28.00	109.00	
	Evet	141	57.47±16.46	28.00	107.00	
Test ve p değeri				t= 2.411		
				p=.017		
¹ Cinsel bakımı vermekten utanma	Hayır	107	55.97±17.32	28.00	97.00	
	Evet	139	62.89±18.00	30.00	109.00	
Test ve p değeri				t =-3.041		
				p=.003		

¹Student's t test, ²One way Anova, $p<0.05$ * $p<0.01$

Tartışma

Cinsel sağlık bireyler, çiftler ve aileler ile toplulukların ve ulusların sosyal ve ekonomik gelişimi için temeldir (Temmerman ve ark., 2014). Cinsel kimlik, dini inançlar, cinsiyet veya etnik kökene bakılmaksızın herkes için erişilebilir olmalıdır. Bu yüzden hemşirelik öğrencilerinin cinsel gelişimin aile, kültür, fizyolojik, dini ve psikolojik koşullara nasıl bağlı olduğunu bilmesi önemlidir (Berg ve ark., 2014). Ancak hemşirelik öğrencilerinin bireyin cinselliğini değerlendirmeye başlamadan önce kendi bireysel cinsel mitlerinin farkında olması, mesleğe başlamadan önce etkin cinsel danışmanlık verebilmesinde önemli olduğu düşünülmektedir.

Araştırmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin toplam cinsel mitler puan ortalamaları 56.77 ± 17.8 'dir. Hemşirelik öğrencileri yapılan benzer çalışmalarda cinsel mitler puan ortalamalarının bu araştırmadan daha yüksek olduğu saptanmıştır (Evcili ve Demirel, 2018; Vefikuluçay Yılmaz ve ark., 2020). Bu durumun, Akdeniz Bölgesinin turizme açık olması nedeniyle batı kültürü ile daha fazla etkileşim içinde olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Araştırmaya katılan erkek hemşirelik öğrencilerinin cinsel mit puanları (68.49 ± 18.71) kadınlardan (52.35 ± 15.44) daha yüksekti. Yapılan çalışmalar bu araştırmanın bulgularını desteklemektedir (Evcili ve Gölbaşı, 2017; Karasu, 2019; Lefkowitz ve ark., 2014). Ataerkil toplumlar erkeği daha aktif ve baskın yetiştirme eğilimindedir. Bu durum toplumun beklentilerini karşılayabilmek için cinselliğin erkekliğin ispatı olarak görmelerine neden olmakta, kadın kimliğine ve cinselliğe yönelik olumsuz ve yanlış inançlar geliştirmektedirler (Arousell ve Carlom, 2016). "Profesyonel Hemşirelik Değerleri" modelinde bireysel ve mesleki değerlerin hemşirelik bakımı verme kalitesini etkileyebileceği belirtilmektedir (Kaya ve Boz, 2017). Yapılan çalışmalarda cinsel sağlık bakımı vermede erkeklerin daha fazla rahatsızlık duyduğu ve karşı cinse bakım vermede daha fazla güçlük yaşadıkları belirlenmiştir (Akhu-Zaheya ve Masadeh

2015; Bdair ve Constantino, 2017; Liu ve ark., 2019). Hemşirelik öğrencilerinin cinsel sağlık bakım rolünü etkin ve yeterli bir şekilde yerine getirebilmeleri için cinsel mitlerinin farkında olması ve cinselliğe, kadın kimliğine, cinsiyet eşitsizliği ve şiddet gibi kavramlara bakış açılarını değiştirmeleri oldukça önemlidir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin aile tipi ile anne eğitimleri cinsel mitler puan ortalaması üzerinde etkilidir. Yapılan benzer çalışmalarda da anne eğitimi arttıkça cinsel mitler puan ortalamasının azaldığını belirtilmiştir (Aygın ve ark., 2017; Evcili ve Demirel, 2018; Vefikuluçay Yılmaz ve ark., 2020). Cinselliğin kavramsallaştırılmasında aile, eğitim, din, tıp ve medyanın etkisi vardır (CEDAW, 2012; Macintyre ve ark., 2015). Çocukların yaşamları boyunca yeterli cinsel eğitim almalarında sorumluluğu olan kurumlardan biriside ailedir. Ancak yapılan çalışmalarda özellikle Müslüman ailelerin cinsel bilgilerinin yeterli olmadığı ve bu konuda desteğe ihtiyaç duydukları belirlenmiştir (Ashcraft ve Murray, 2017; Dhami ve Sheikh, 2000; Sharon ve ark., 2020). Ayrıca çalışmalarda ebeveynlerin cinsiyeti, aile yapısı ve eğitim seviyesinin verilen cinsel eğitim üzerinde etkili faktörler olduğu belirtilmiştir (Bersamin ve ark., 2008; Goldman, 2008; Vidourek ve ark., 2009). Ek olarak geniş aile yapısına sahip ailelerin baskıcı, geleneksel ve ataerkil tutuma daha yatkın olduğu bilinmektedir (Türküleş ve ark., 2013). Bunun sonucunda geniş ailelerde yetişen bireylerde cinselliğe yönelik daha fazla cinsel mitlerinin olduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin sadece %24.2'si üniversitede ya da öncesinde cinsel sağlık eğitimi almıştır. Ulusal ve uluslararası yapılan çalışmalarda da hemşirelik öğrencilerinin çoğunluğunun cinsel sağlık bilgilerinin yetersiz olduğu ve bu konuda eğitim almadıkları belirlenmiştir (Bal ve Şahiner, 2015; Evcili ve Demirel, 2018; Evcili ve Gölbaşı, 2017; Jonsdottir ve ark., 2016; Sung ve ark., 2016; Tsai ve ark., 2014; Walker ve Davis, 2014). Hemşirelik müfredatı içerisinde kapsamlı ve planlı hazırlanan cinsel sağlık eğitimleri öğrencilerin öz-yeterlilik

duygusunu, cinsel bakım ihtiyaçlarını tartışabilme ve ihtiyaca yönelik danışmanlık yeteneğini önemli ölçüde iyileştirmektedir (Sung ve ark., 2015). Ancak dünya çapında cinsel sağlık ve eğitime hemşirelik müfredatı içerisinde bir ihtiyaç olduğu rapor edilmiştir (Astbury-Ward, 2011; Bell ve Bray, 2014; González-Hernando ve ark., 2013; Huang ve ark., 2013a).

Araştırma sonuçlarına göre birinci sınıf öğrencilerinin cinsel mit puanları dördüncü sınıfa göre düşüktür. Ejder Apay ve arkadaşları (2013) tarafından yapılan çalışmada birinci sınıf öğrencilerinin cinsel mitlerinin dördüncü sınıf öğrencilerinde daha düşük olduğu bulunmuştur (Ejder Apay ve ark., 2013). Ayrıca Yılmaz ve Karataş (2018) tarafından yapılan bir başka çalışmada dördüncü sınıf öğrencilerinin mitleri daha yüksek bulunmuştur (Yılmaz ve Karataş, 2018). Bu çalışmanın aksine; birinci sınıf hemşirelik öğrencilerinin cinsel mitlerinin dördüncü sınıf öğrencilerinden daha yüksek olduğunu destekleyen çalışmalar da mevcuttur (Oğur ve ark., 2016; Vefikuluçay Yılmaz ve ark., 2020). Araştırmada birinci sınıf hemşirelik öğrencilerinin cinsel mitlerinin düşük çıkmasının nedeninin; araştırmaya katılan birinci sınıf öğrencilerinin bir şubesinin seçmeli olarak cinsel sağlık dersi almasından kaynaklandığı söylenebilir. Ancak hemşirelik müfredatı cinsel sağlık eğitimi almayan son sınıf öğrencilerinin cinsel mitlerini azaltmada yeterli olmadığı düşünülmektedir.

Öğrencilerin yarısı (%51.4) klinikte cinsel sağlığı değerlendirmede ve değerlendirmeme nedenleri arasında cinsel bilgisinin yeterli olmadığını düşünme ile cinsel bakım vermektan utananların daha fazla cinsel mite sahip oldukları ile ilgili farklılık bulunmuştur. Cinsellik Türkiye’de konuşulmaması gereken bir konu olarak görülmektedir. Cinselliğin konuşulmaması gerektiğini öğrenerek büyüyen bireyler, bu konuları konuşmakta tereddüt ederler (Poroy, 2010). Birçok çalışma cinsellik konusundaki olumsuz inanç ve tutumların, diğer insanların cinselliği hakkında rahat ve yargılayıcı

olmayan bir konuşma sürdürmede zorluk yaratabileceğini göstermiştir (Sharon ve ark., 2020). Hemşirelik öğrencileri ile yapılan bazı çalışmalarda cinsel sağlık bilgi düzeyinin artırılmasının tek başına uygulamayı desteklemede yeterli olmadığı, öğrencilerde aşılması gereken engellerden birinin de cinselliğe karşı inançları ve görüşleri olduğunu vurgulanmaktadır (Bell ve Bray, 2014; Huang ve ark., 2013a; Huang ve ark., 2013b; Sung ve ark., 2015). Bu çalışmalar, hemşirelik okulu müfredatında öğrencileri hastalarıyla zor ve hassas sohbetler için hazırlamada ve gelecekteki hasta bakımını etkilemede teorik ile uygulama arasında bir boşluk olduğunu göstermektedir. Cinsel sağlık danışmanlığı, öğrencilerin bilgilerini ve hasta-hemşire iletişimini artırmada hem üniversite içinde hem de klinik uygulamada daha şeffaf bir tartışma ortamına ihtiyaç duyar (Sung ve ark., 2015). Bu yüzden cinsel sağlık eğitimi, hemşirelik müfredatları içerisine, öğrencilerin aşına oldukları program veya modele entegre edilerek, cinsel sağlık bakımı gerektiren hastalarla karşılaştıklarında, teoriyi uygulamaya koyma becerisi kazandırabilir. Bu beceriler, mükemmel hemşirelik bakımı sağlamak için genel sağlığı geliştirme becerilerinin yanında öğretiler (Wills, 2014). Sonuçta hemşireler, hastaların kendilerini ifade edebilecekleri ve endişelerini dile getirebilecekleri ortamlar yaratmada önemli bir role sahiptirler.

Sonuç ve Öneriler

Hemşirelik öğrencilerinin cinsel mitleri ile ilgili görüşleri ve etkileyen faktörler belirlenmiştir. Öğrencilerin cinsel mitler puan ortalamalarının çok yüksek olmadığı, orta düzeyde olduğu bulunmuştur. Ancak yine de cinsel mit puan ortalamasındaki bu yükseklik bile bireylere bakımı planlama ve vermede eksikliğe yol açabileceği endişesini doğurmaktadır. Ancak; cinsiyet, sınıf, anne eğitimi, aile tipi, cinsel sağlık eğitimi alma, klinikte cinsel sağlığı değerlendirme, cinsel bilgisinin yeterli olmadığını düşünme ve cinsel bakım vermektan utanma ile toplam cinsel mit puanları arasında anlamlı düzeyde fark

belirlenmiştir. Bütün bu sonuçlar doğrultusunda; cinsel sağlık eğitiminin ailede başlayıp, okullarda yaygınlaştırılması gerektiğini vurgulayarak, hemşirelik öğrencilerinin ve çalışan hemşirelerin cinsel sağlık bakımı verebilmeleri ve kalıcı davranış değişikliği oluşturabilmesi için hemşirelik müfredat programına cinsel sağlık dersinin entegre edilmesi ve cinsel sağlık konusunda düzenlenen konferans, seminer, panel etkinliklerine katılımın artırılması önerilmektedir.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırmanın sadece tek bir üniversitede yapılması nedeniyle genellenebilirliği sınırlıdır.

Teşekkür

Çalışmaya katılan öğrencilere teşekkür ederiz.

Araştırmanın Etik Yönü/ Ethics Committee

Approval: Çalışma öncesinde, ölçek kullanım izni alınmıştır. Araştırmaya başlamadan önce ilgili hemşirelik fakültesi dekanlığından yazılı izin alınmıştır. Öğrenciler araştırma hakkında yazılı ve sözlü olarak bilgilendirilmiş, katılımın gönüllü esasına dayandığı belirtilerek onamları alınmıştır.

Hakem/Peer-review: Dış hakem değerlendirmesi.

Yazar Katkısı/Author Contributions: Yazar

Katkısı/Author Contributions: HGÖ, GAS, HBY; Fikir/kavram: HGÖ, GAS, HBY; Tasarım: HGÖ, GAS, HBY; Danışmanlık: HGÖ, GAS, HBY; Veri toplama ve/veya Veri İşleme: HGÖ, GAS, HBY; Analiz ve/veya Yorum: HGÖ, GAS, HBY; Kaynak tarama: HGÖ, GAS, HBY; Makalenin Yazımı: HGÖ, GAS, HBY; Eleştirel inceleme: HGÖ, GAS, HBY.

Çıkar çatışması/Conflict of interest: Araştırmada herhangi bir çıkar çatışması yoktur.

Finansal Destek/Financial Disclosure: Bu çalışma herhangi bir kurum ya da kuruluş tarafından desteklenmemiştir.

Çalışma Literatüre Ne Kattı?

- Hemşirelik eğitimi sürecinde öğrencilerin yeterli cinsel sağlık bilgisi almadığı ve bu durumun cinsel sağlığı değerlendirmede etkili bir faktör olduğu bulunmuştur.
- Hemşirelik eğitim müfredatının cinsel mitleri azaltmada yetersiz olduğu saptanmıştır.
- Cinsel mitleri yüksek olan öğrencilerin klinikte cinsel sağlığı değerlendirme durumları daha düşüktür.

Kaynaklar

- Akhu-Zaheya LM, Masadeh AM. (2015). Sexual information needs of Arab- Muslim patients with cardiac problems. *European Journal of Cardiovascular Nursing*, 14, 478-485.
- Arousell J, Carlbom A. (2016). Culture and religious beliefs in relation to reproductive health. *Best Practice and Research Clinical Obstetrics and Gynaecology*, 32, 77-87.
- Ashcraft AM, Murray PJ. (2017). Talking to parents about adolescent sexuality. *Pediatric Clinics*, 64(2), 305-320.
- Astbury-Ward E. (2011). A questionnaire survey of the provision of training in human sexuality in schools of nursing in the UK. *Sexual and Relationship Therapy*, 26(3), 254-270.
- Aygin D, Açıl H, Yaman Ö, Çelik Yılmaz A. (2017). Üniversitede okuyan kadın öğrencilerin cinsel mitler ile ilgili görüşleri. *Androl Bul*, 19, 44-9.
- Bal MD, Şahiner NC. (2015). Turkish nursing students' attitudes and beliefs regarding sexual health. *Sexuality and Disability*, 33(2), 223-231.
- Bdair IAA, Constantino RE. (2017). Barriers and promoting strategies to sexual health assessment for patients with coronary artery disease in nursing practice: A literature review. *Health*, 9, 473-492.
- Bell A, Bray L. (2014). The knowledge and attitudes of student nurses towards patients with sexually transmitted infections: Exploring changes to the curriculum. *Nurse Education in Practice*, 14(5), 512-17.
- Berg J, Woods N, Kostas-Polston E, Johnson-Mallard V. (2014). Breaking down silos: The future of sexual and reproductive healthcare-An opinion from the women's health expert panel of the American Academy of Nursing. *Journal of the American Association of Nurse Practitioners*, 26(1), 3-4.
- Bersamin M, Todd M, Fisher DA, Hill DL, Grube JW, Walker S. (2008). Parenting practices and adolescent sexual behavior: A longitudinal study. *Journal of Marriage and Family*, 70(1), 97-112.

- CEDAW. (2012). Concluding observations of the Committee r15 on the Elimination of Discrimination against Women: r16 Chile. New York: United Nations. Erişim tarihi: 07.07.2020, <http://www2.ohchr.org/english/bodies/cedaw/docs/co/r18CEDAWCCHLCO5-6.pdf>.
- Dhami S, Sheikh A. (2000). The Muslim family: Predicament and promise. *West. J. Med*, 173(5), 352–356.
- Ejder Apay S, Balcı Akpınar R, Arslan S. (2013). Investigation of students' sexual myths. *J Anatolian Nurs Health*, 16, 96-102.
- Evans DT. (2013). Promoting sexual health and wellbeing: The role of the nurse. *Nursing Standard*, 28(10).
- Evcili F, Demirel G. (2018). Sexual myths of midwifery and nursing students and their attitude regarding the assessment of sexual health. *Journal of Human Sciences*, 15(4), 2280-2288.
- Evcili F, Golbasi Z. (2017). Sexual myths and sexual health knowledge levels of Turkish university students. *Sexuality & Culture*, 21, 976-990.
- Ford JV, Barnes R, Rompalo A, Hook EW. (2013). Sexual health training and education in the US. *Public Health Reports*, 128(2), 96-101.
- Goldman JD. (2008). Responding to parental objections to school sexuality education: A selection of 12 objections. *Sex Education*, 8(4), 415- 438.
- González-Hernando C, Carbonero-Martín MÁ, Lara-Ortega F, Martín-Villamor P. (2013). "Learning to learn" in nursing higher education. *Invest Educ Enferm*, 31(3), 473-479.
- Gölbaşı Z, Evcili F, Eroglu K, Hüdaverdi B. (2016). Sexual myths scale (SMS): Development, validity and reliability in Turkey. *Sexuality and Disability*, 34(1), 75-87.
- Greenberg JS, Bruess CE, Oswalt SB. (2017). Exploring the dimensions of human sexuality. 6rd Ed. USA: Jones & Bartlett Learning, p. 47–60.
- Hill JC, Graber JA, Jean-Baptiste E, Johnson, KJ. (2019). Factors associated with attitude-behavior conflicts among sexually experienced, rural, early adolescents. *The Journal of Early Adolescence*, 39(1), 81-96.
- Huang C, Lee S, Yen W, Li C, Tsai L. (2013a). Nursing intervention on sexual health: A multilevel behavioral survey of senior nursing students in clinical practice. *International Journal of Sexual Health*, 25(4), 273-280.
- Huang CY, Tsai LY, Tseng TH, Li CR, Lee S. (2013b). Nursing students' attitudes towards provision of sexual health care in clinical practice. *Journal of Clinical Nursing*, 22(23-24), 3577-3586.
- Jonsdottir JI, Zoëga S, Saevarsdottir T, Sverrisdottir A, Thorsdottir T, Einarsson GV et al. (2016). Changes in attitudes, practices and barriers among oncology health care professionals regarding sexual health care: Outcomes from a 2-year educational intervention at a University Hospital. *European Journal of Oncology Nursing*, 2124–2130.
- Karasu F. (2019). Opinions of nursing students' about sexual myths. *Kadın Sağlığı Hemşireliği Dergisi*, 5(2), 29-42.
- Kaya A, Boz İ. (2017). The development of the professional values model in nursing. *Nurs Ethics*, 26(3), 914-923.
- Kong SKF, Wu LH, Loke AY. (2009). Nursing students' knowledge, attitude and readiness to work for clients with sexual health concerns. *Journal of Clinical Nursing*, 18(16), 2372-2382.
- Lefkowitz ES, Shearer CL, Gillen MM, Espinosa-Hernandez G. (2014). How gendered attitudes relate to women's and men's sexual behaviors and beliefs. *Sexuality and Culture*, 18(4), 833-846.
- Liu NY, Hsu WY, Hung CA, Wu PL, Pai HC. (2019). The effect of gender role orientation on student nurses' caring behaviour and critical thinking. *International Journal of Nursing Studies*, 89, 18-23.

- Macintyre AKJ, Montero Vega AR, Sagbakken M. (2015). Sexuality? A million things come to mind: Reflections on gender and sexuality by Chilean adolescents. *Reproductive Health Matters*, 23(46), 85-95.
- Oğur P, Utkualp N, Aydınoglu N. (2016). Sexuality-related beliefs of the students of a school of health. *Sürekli Tedavi ve Eğitim Derneği*, 25, 13-21.
- Poroy A. (2010). Antik çağdan günümüze Avrupa'da cinsellik tarihi. 1.Baskı, İstanbul: Dharma Yayınları, s. 85-89.
- Royal College of Nursing. "Sexual health". (2020). Erişim tarihi: 07.05.2020, <https://www.rcn.org.uk/clinical-topics/public-health/sexual-health>.
- Sharon D, Gonen A, Linetsky I. (2020). Factors influencing nursing students' intention to practice sexuality education in their professional work. *American Journal of Sexuality Education*, 1-17.
- Sung SC, Huang HC, Lin MH. (2015). Relationship between the knowledge, attitude, and self-efficacy on sexual health care for nursing students. *Journal of Professional Nursing*, 31(3), 254-261.
- Sung SC, Jiang HH, Chen RR, Chao JK. (2016). Bridging the gap in sexual healthcare in nursing practice: implementing a sexual healthcare training programme to improve outcomes. *Journal of Clinical Nursing*, 25(19-20), 2989-3000.
- Sung SC, Lin YC. (2013). Effectiveness of the sexual healthcare education in nursing students' knowledge, attitude and self-efficacy on sexual healthcare. *Nurse Education Today*, 33(5), 498-503.
- Temmerman M, Khosla R, Say L. (2014). Sexual and reproductive health and rights: A global development, health, and human rights priority. *The Lancet*, 384(9941), 30-31.
- Tsai L, Huang C, Shih F, Li CR, Lai TJ. (2014). Undergraduate nursing education to address patients' concerns about sexual health: The perceived learning needs of senior traditional four-year and two-year recurrent education (RN-BSN) undergraduate nursing students in Taiwan. *Nagoya Journal of Medical Science*, 76(3-4), 273-284.
- Türküleş S, Yılmaz M., Özcan A, Öncü E, Karataş B. (2013). Kadınlarda ruh sağlığını ve aile işlevlerini etkileyen etmenler. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 16 (3), 154-162.
- Vefikuluçay Yılmaz D, Güner Emül T, Uzel A, Değirmenci F, Buldum A, Aksu A, ve ark. (2020). Determination of Nursing Students' Sexual Myths. *Archives of Health Science and Research*, 7(1), 8-14.
- Vidourek RA, Bernard AL, King KA. (2009). Effective parent connectedness components in sexuality education interventions for African American youth: A review of the literature. *American Journal of Sexuality Education*, 4(3-4), 225-247.
- Walker SH, Davis G. (2014). Knowledge and reported confidence of final year midwifery students regarding giving advice on contraception and sexual health. *Midwifery*, 30(5), 169-176.
- Wills J. (2014). *Fundamentals of health promotion for nurses*. 2nd ed.. Chichester UK, John Wiley & Sons.
- Yılmaz M, Karataş B. (2018). Opinions of student nurses on sexual myths; A phenomenological study. *Sexuality and Disability*, 23(3), 277-289.